

Til: Fakultetsstyret
Fra: Dekanatet

Sakstype: Diskusjonssak
Tilgang: Åpen
Notatdato: 6. september 2021
Møtedato: 16. september 2021

Ref.: 2021/13719
Saksbehandler: BAARDKJO

Utvikling av strategi for bærekraft

Innledning

En nylig utgitt rapport fra UNEP¹ (UN Environment Programme) peker på vår tids kritiske utfordring:

Only a system-wide transformation will achieve well-being for all within the Earth's capacity to support life, provide resources and absorb waste. This transformation will involve a fundamental change in the technological, economic and social organization of society, including world views, norms, values and governance (s. 15).

UiO viser i sin strategi Strategi 2030 «Kunnskap – ansvar – engasjement: For en bærekraftig verden»² en tydelig ambisjon om å svare på utfordringen. Viktige mål i strategien er at «**UiO skal videreutvikle disiplinær dybde og tverrfaglig samarbeid og lede an i utviklingen mot et bærekraftig samfunn**», og at «**UiO skal utdanne studenter som setter sine fag inn i et større samfunnsperspektiv og leder an i det grønne skiftet**». Den reviderte universitets- og høyskoleloven har fått et nytt ledd, «bidra til en miljømessig, sosialt og økonomisk bærekraft utvikling» som et overordnet formål for universiteter og høyskoler» (§1-1d).

Universitetsstyret besluttet at det skal utarbeides en helhetlig klima- og miljøstrategi for UiO som skal dekke alle UiOs virksomheter fra utdanning til forskning, innovasjon, administrasjon, drift og utadrettet virksomhet. Det endelige forslaget vil foreligge høsten 2021.

Felles for strategidokumentene er at de rommer et bredt bærekraftbegrep. Sachs (2015)³ peker på at bærekraftig utvikling omfatter interaksjon mellom fire komplekse systemer: 1. den globale økonomien, 2. sosiale systemer som omfatter tillit, etikk, ulikhetsutfordringer, sosiale nettverk og

¹ UNEP (2021). Making Peace with Nature: A scientific blueprint to tackle the climate, biodiversity and pollution emergencies. <https://wedocs.unep.org/xmlui/bitstream/handle/20.500.11822/34948/MPN.pdf>.

² <https://www.uio.no/om/strategi/strategi-2030/>

³ Sachs, J. D. (2015). *The Age of Sustainable Development*. New York, Columbia University Press.

lokalsamfunn, 3. komplekse økosystemer og klima, og 4. styring og ledelse (governance). Demokratisk deltakelse, inkludering og likeverd inngår i et bredt bærekraftbegrep. I tillegg kommer kompleksitet som følge av tidsfaktoren. Som samfunn har vi et forholdsvis kort og raskt krympende vindu for å gjøre dyptripende og omfattende endringer, lokalt og globalt, og på alle samfunnsområder for å unngå katastrofale klimaendringer og sammenbrudd i viktige økosystemtjenester. Samtidig vil klimaendringene som allerede er i gang føre oss inn i en framtid som er mer preget av usikkerhet, risiko og store utfordringer med tilpasning og omstilling. Ytterligere kompleksitet vil ligge i hvordan problemområdene forstås og tolkes gjennom grunnleggende syn på natur og samfunn, normer og verdier (Hulme 2009)⁴. Både problemene selv, hvordan de ses på, og foreslåtte løsninger på dem vil både romme og være årsak til interessekonflikter. Utfordringer vi ser flere steder i verden knyttet til polarisering og sviktende tillit til samfunnsinstitusjoner både kunne forsterkes av miljøkrisene, og samtidig ha betydning for hvordan interessekonflikter utvikler seg og løses.

Et bredt bærekraftbegrep ved UV

UVs strategi 2030 «Kunnskap, deltagelse og ansvar for bærekraftige samfunn»⁵ framhever at «Grunnleggende og relevant utdanningsforskning er en forutsetning for å kunne møte fremtidens utfordringer knyttet til kunnskap, ansvar og demokrati i bærekraftige samfunn». Strategien reiser eksplisitt spørsmålet om hvordan utdanning kan øke studenters handlingsberedskap i utviklingen av bærekraftige samfunn. Strategien ser bærekraft i sammenheng med endringer i betingelser for læring og undervisning, økende digitalisering og informasjonsmangfold og endring i kunnskap, verdier og normer.

UVs strategi rommer et bredt bærekraftbegrep og peker dermed mot bærekraft som mer enn et isolert tema, som et problemkompleks som har betydning for flere utdanningsvitenskapelige forskningsfelt, praksisfelt og for samfunnets mulighet for omstilling og innovasjon, og ikke minst for utdanningene våre, som utdanner studenter som også vil møte utfordringene i sine profesjonelle liv. Endring er tett knyttet til kunnskapsutvikling og å ta kunnskap i bruk. Utfordringen som UNEP artikulere vil stille mennesker og samfunn overfor store utfordringer i vår evne til å lære, samarbeide, og innfor nyskaping og problemløsning.

For å gi utdanningsvitenskapen den viktige rollen som UVs strategi 2030 med rette peker mot, som en innovativ kraft i samfunnsomstilling og menneskers liv, trengs innovasjon i UVs egen virksomhet: i forskning, utdanning, i å ta kunnskap i bruk, og i UV som organisasjon.

---

⁴ Hulme, M. (2009). *Why we disagree about climate change. Understanding controversy, inaction and opportunity*. New York: Cambridge University Press.

⁵ <https://www.uv.uio.no/om/strategi/uv-strategi-2030.pdf>

Mot denne bakgrunnen har dekanatet tatt initiativ til å utvikle en strategi for bærekraft ved UV. Strategiarbeidet har tre faser: Først en bredt anlagt **prosess** ved UV for å **utvikle strategi**, som behandles av UVs fakultetsstyre ved utgangen av 2022. Deretter følger en fase hvor strategien blir **implementert**. Dette dokumentet er, som tittelen antyder, en plan for å utvikle en strategi, altså den første fasen.

Ambisjon

Det utdanningsvitenskapelige fakultet skal bidra med forskning, utdanning og ta kunnskap i bruk og slik bidra til å løse samtidens store bærekraftutfordringer og til omstilling. Forskning og innovasjon ved fakultet skal bidra med kunnskap, kritiske stemmer og konstruktive løsninger som bidrag i retning av et bærekraftig samfunn, både økologisk og sosialt, gjennom formidling, dialog og samarbeid med ulike aktører og praksisfelt. Fakultetets utdanningsprogrammer skal bidra til et utdanningssystem som gir alle mulighet til deltakelse, og skal utdanne studenter som kan bidra til at barn, unge og voksne utvikler viktige kompetanser å mestre og påvirke en verden i endring gjennom skole, oppvekst og livslang læring. Fakultetet skal aktivt arbeide for å legge til rette for grønt campusliv og bærekraftige valg, og redusere utslipp av klimagasser fra egen virksomhet.

En inkluderende prosess fram mot en strategi

Nedenfor beskrives veien fram til en bærekraftstrategi som skal føre til at ambisjonen oppnås. En strategi for bærekraftig utvikling ved UV må finne arbeidsmåter og tiltak som involverer og engasjerer, og som åpner for kreativitet i å finne løsninger og muligheter på alle områder (forskning, utdanning, ta kunnskap i bruk og organisasjon). For å oppnå bred inkludering foreslås tre arbeidsgrupper som skal ivareta områdene forskning, utdanning og organisasjon. Alle gruppene skal i tillegg forholde seg til området kunnskap bruk, som omfatter innovasjon og samarbeid med UVs praksisområder.

Framdriftsplan

- April-mai 2021: Strategiplanen drøftes som utkast i RFS, Utdanningsutvalget ved UV, og fakultetsadm.
- Juni: Drøfting i Dekanens ledermøte. Fakultetsstyret orienteres om arbeidet.
- September: Fakultetsstyret mottar ferdig plan for strategiarbeidet (dette dokumentet) til orientering
- 12. oktober: Fellesseminar for UV som markerer oppstart av strategiarbeidet og nedsettelse av arbeidsgrupper
- Fra november: Seminarserie ledet av visedekanene, i månedlig «brown bag»-format med tema som også er relevante for arbeidsgruppene
- Sen mai 2022: Arbeidsgruppene presenterer sine innspill til fakultetet i et sluttseminar
- Medio juni 2022: Utkast til strategi leveres dekanatet
- Tidlig høst 2022: UVs fakultetsstyre får samlet strategidokument som sak
- Sen høst 2022: Strategiens tiltaksplan iverksettes, og innarbeides i UVs årsplan

Forslag til vedtak:

Saken ble diskutert. Momenter som kom opp i diskusjonen tas med i det videre arbeidet med strategien.

Med hilsen

Erik Knain
forskningsdekan

Bård Kjos
fakultetsdirektør

Dette dokumentet er godkjent elektronisk ved UiO og er derfor ikke signert.

Vedlegg:

1. Mandater for arbeidsgruppene
2. Referanser til bærekraft i UiOs og UVs strategier fram mot 2030
3. Et kompetanserammeverk for bærekraft i utdanning

Saksbehandler:

Bård Kjos

+4722858240, bard.kjos@uv.uio.no

Vedlegg 1: Mandater for arbeidsgruppene

Nedenfor følger mandat for arbeidsgrupper som skal dekke områdene forskning, innovasjon, utdanning og administrasjon.

De tre arbeidsgruppene skal bestå av fire personer hver, med representanter fra alle instituttene og CEMO. Lederen for arbeidsgruppene står i dialog med respektive visedekaner.

Hovedoppgaven for arbeidsgruppene er, på de ulike områdene, å undersøke status på UV i dag, og hvor det er kortsiktige muligheter for styrking og utvikling, og identifisere mer langsiktige mål. Strategidokumenter som denne teksten henviser til er rammer og ressurser for gruppene. De kan også bruke UV-enhetenes svar på UiO-gruppens klima- og miljøundersøkelse som et grunnlag. Forskningsadministrasjon vil bistå gruppene i praktiske sider ved gjennomføringen og annen oppfølging.

Forskning

Et bredt bærekraftbegrep i forskning på UV

Et bredt bærekraftbegrep peker mot en bred inngang til forskning på UV:

- Bærekraftig utvikling som eksplisitt fokus i forskning
- Forskning som er relevant for bærekraft, som bidrar i et bredt bærekraftbegrep
- Forskning som undersøker grunnlagsproblemer i utdanningsvitenskapene med utgangspunkt i bærekraftutfordringene i vår tid, og utvikling av overordnede perspektiver, som danning og livslang læring
- Bærekraft som ramme eller bakgrunn i forskningstema, knyttet til for eksempel profesjonsutdanninger
- Forskning på generiske ferdigheter (for eksempel kritisk tenkning, etisk refleksjon, systemforståelse, handlingskompetanse, problemløsning)

Arbeidsgruppen bes om å

- Identifisere eksisterende forskningsområder og tema ved UV knyttet til bærekraft
- Identifisere områder for videre utvikling innen
  - Konkrete forskningstema
  - metode
  - tverrfaglighet
  - innovasjon
- Utvikle strategier og praktiske løsninger for å stimulere til samtale og samarbeid mellom forskere, forskningsprosjekter og forskergrupper, også med tanke på eksterne utlysninger knyttet til blant annet Forskningsrådet og Horisont Europa⁶.
- Foreslå tiltak som styrker samarbeid med eksterne aktører, globalt og lokalt, og med praksisfeltene

---

⁶ Horizon Europe Strategic Plan 2021-2024

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/research_and_innovation/funding/documents/ec_rtd_horizon-europe-strategic-plan-2021-24.pdf.

- Vurdere tiltak inn mot PhD-utdanningen som styrker bærekraftsperspektiver i forskerutdanningen
- Vurdere tiltak som gir sammenheng mellom undervisning og forskning, og mellom forskning og mellom forskning og kunnskap i bruk (se egne beskrivelser).

Forskning og kunnskap i bruk

Arbeidsgruppen bes om å forholde seg til området «Kunnskap i bruk: dialog, samarbeid og innovasjon». Det kan være betydelig overlapp mellom forskning og innovasjon, og i mange tilfeller vil det være både vanskelig og uhensiktsmessig å sette opp et skarpt skille. En mulig distinksjon er at forskning er overveiende rettet mot ny kunnskap, mens innovasjon er overveiende rettet mot nye løsninger og anvendelser; av utvikling av prosesser og praksiser i utdanning og ulike anvendte samfunnsområder. Innovasjon vil kunne springe ut av forskning og være basert på forskning (forskningsbasert innovasjon), samtidig som praksisfelters utfordringer kan lede til forskning, og forskning kan være en del av innovasjonen. Bærekraft som tema vil ofte innbefatte både forskning og innovasjon, med ulike samarbeidsformer mellom akademia og ulike interessenter, praksisfelt og organisasjoner, og med utstrakt tverrfaglighet.

Utdanning

Et bredt bærekraftbegrep i utdanninger ved UV

Internasjonalt har ulike betegnelser kommet for så å bli avløst av nye begreper knyttet til bærekraft og utdanning. På norsk har betegnelsen Utdanning for bærekraftig utvikling (UBU) slått rot som betegnelsen på et bredt og tverrfaglig felt, som på engelsk tilsvarer Education for Sustainable Development (ESD). UBU/ESD som begrep har vært omdiskutert for å være for normativt og slik underslå den kritiske og pluralistiske dimensjonen. Vi vil i denne strategien bruke begrepet bærekraftutdanning for å markere en utdanning som vektlegger handling og verdier i et kritisk og pluralistisk perspektiv som er forankret i fagdidaktiske, pedagogiske og andre fagtradisjoner.

Rieckmann (2018) gjorde i UNESCO regi en sammenstilling av flere kompetanserammeverk som mulig inngang til å tenke kompetanse i og på tvers av emner og programmer, se vedlegg 3. Denne listen gir en pekepinn, men arbeidsgruppen står fritt til å støtte seg på andre ressurser. Slike rammeverk må uansett tilpasses i møte med utdanningene ved UV. Dels kan man undersøke hvilke kompetanser som utdanningene utvikler i dag som peker i retning av viktige bærekraftkompetanser, og dels kan utdanninger utvikles slik at bærekraft blir et tydeligere tema. Dette er et arbeid som dermed både kan tenkes på som å identifisere kompetanser som har et annet/bredere utdanningsvitenskapelig fokus og profesjonsrelevans men som også er relevante for bærekraft, samtidig som bærekraft kan utvikles og styrkes som et mer selvstendige fokus. Noen kompetanser og tema er allerede tydelige i utdanningene, noen kan tydeliggjøres og settes i sammenheng med hverandre, andre må utvikles. Bærekraft bør inngå i alle utdanningsprogrammer bredt, men vekten og innretningen må være tilpasset emnets siktemål og tema.

For å kunne utvikle bærekraftig undervisning og legge til rette for at studenter lærer kompetansene de trenger for å bidra til bærekraftig samfunns utvikling av:

- Bærekraftig undervisningskompetanse (hvordan designe og undervise)– målgruppe er undervisere

- Bærekraftig fokus i undervisningen – målgruppe er studenter gjennom undervisningen

Arbeidsgruppen bes om å

- Identifisere eksisterende kompetanse og områder for bærekraft i undervisningskompetanse og undervisning for studenter ved UV. Eksempler på områder vil være:
  - Emneportefølje
  - Planlegging, gjennomføring, og evaluering av undervisning
  - Praksis og eksternt samarbeid (dette vil overlappe med kunnskap i bruk)
  - Studentenes forståelse av og kritiske refleksjon omkring mål innenfor bærekraft i utdanningen
  - Labbenes bidra til innovasjon i utdanning som støttes av digitale teknologier og bærekraftige praksiser rundt implementering og bruk
- Foreslå strategier og tiltak for å etablere samtale på tvers av enheter og emner om innholdet av bærekraft i utdanningene
- Foreslå rammeverk for å utvikle og vurdere bærekraft i utdanningen ved UV
- Presentere forslag og eksempler for å styrke bærekraft i BA og masterutdanningene, i PPU og lektorutdanningen

Utdanning og kunnskap i bruk

Arbeidsgruppen bes om å forholde seg til området «Kunnskap i bruk: dialog, samarbeid og innovasjon». Å styrke bærekraft som tema i UVs utdanninger er i seg selv innovasjon, og vil kreve samarbeid og nytenkning ikke bare mellom undervisere ved UV, men også mellom UV og ulike praksisfelt som vi utdanner for. Anvendelse av digitale verktøy i et pedagogisk perspektiv innebærer innovative elementer i undervisningen. Noen miljøer har tatt muligheten som oppstår gjennom pandemien godt imot, mens andre trenger mer tid og støtte. Studentene bør få en tydelige rolle i hvordan de både er deltaker i bærekraftig utdanning og samtidig kan reflektere kritisk og påvirke utdanningen. Tettere samarbeid med labbene og på tvers av enhetene gir gode muligheter for bedre utnyttelse av dagens eksisterende ressurser og grobunn for nye løsninger. Samarbeid med praksisfeltet gir rom for utviklingsprosjekter fra “røttene” så vel som top down gjennom samfunnsføringer og kan bidra til å styrke arbeidslivsrelevans.

Kunnskap i bruk: Dialog, samarbeid og innovasjon

Et bred bærekraftbegrep knyttet å ta kunnskap i bruk

Å ta kunnskap i bruk vil omfatte dialog og samarbeid med ulike praksisfelt, og vil ofte forutsette utstrakt tverrfaglighet og samarbeid på tvers av institusjoner, som reiser egne sett med muligheter og utfordringer.

I utdanningssektoren er samfunnsinnovasjon en måte å forbedre produkter, tjenester eller prosesser på som imøtekommer sosiale behov og utfordringer, skaper nye samarbeidsmønstre og øker samfunnets omstillingsevne (Murray et al, 2010)⁷. Innovasjon handler om å anvende kunnskap, og om medvirkning og samskaping i kunnskapsutvikling og innovativ praksis, i samarbeid med praksisfelt og interessenter, lokalt, regionalt og globalt. Bærekraft er også en viktig kvalitet ved selve innovasjonsprosessen, ved at den gjøres

⁷ R. Murray, J. Caulier-Grice, G. Mulgan (2010). *The Open Book of Social Innovation*, Young Foundation.

etter bærekraftige prinsipper (med tanke på ressursbruk, reising, etiske/sosiale forhold), og ved at den er godt forankret og gir varige virkninger både i og utenfor UV ved å legge til rette for bærekraftige praksiser og mekanismer for å ta kunnskap i bruk.

Universitetet i Oslo prioriterer tverrfaglig forskning og samfunnsinnovasjon gjennom flere strategiske satsninger. Disse er potensielt viktige for innovasjon for bærekraft og bærekraftig innovasjon ved UV fakultetet, i samspill med forskning og utdanning:

- Circle U etablerer tre hub'er: klima, demokrati og helse, og har som en av målsetningene «Knowledge for impact to contribute to a sustainable society and biosphere».
- Innovasjonsdistriktet Oslo Science City har definert fire faglige gravitasjonsområder: Helse og livsvitenskap, Digitalisering og beregningsvitenskap, Klima, energi og miljø (inkl. mobilitet), og Demokrati og inkludering. Det framheves at digitalisering, bærekraft og samfunnsinnovasjon skal være tverrgående og vil være sentralt i arbeidet innenfor alle gravitasjonsområdene.
- UiOs tverrfakultære satsninger, og kanskje særlig UiO:Norden som skal videreføres som UiO:Demokrati, med klare koblinger til bærekraft og utdanning
- SPARK etablerer pilotprogram for samfunnsinnovasjon

Horisont Europa har etablert en strategisk 'søyle' - Innovativt Europa, som også har en tilsvarende struktur på norsk nivå (Innovativt Norge). Innovativt Europa tar sikte på å finansiere og legge til rette for bl.a. sosial innovasjon og skape bærekraftige innovasjonsøkosystemer.

Arbeidsgruppen bes om å:

Arbeidsgruppen bes om å:

- Identifisere eksisterende kompetanse og områder for å ta kunnskap i bruk/forskningsbasert innovasjon på tvers av enheter ved UV
- Undersøke sammenheng mellom eksisterende satsninger på UiO og på sektornivå og potensial for arbeid med bærekraftig innovasjon ved UV fakultetet
- Foreslå strategier og praktiske løsninger for å stimulere til samtale og samarbeid mellom forskere, undervisere og støttepersonell om bærekraft temaet, innovasjon for bærekraft og bærekraftig innovasjon
- Peke på muligheter for å etablere samarbeid mellom utdanningen og lokalsamfunn/region hvor studenter kan møte komplekse utfordringer
- Foreslå strategier og praktiske løsninger for samarbeid mellom forskere, undervisere og støttepersonell, særlig med tanke på eksterne utlysninger knyttet til innovasjon ved blant annet Forskningsrådet og Horisont Europa.
- Se særskilt på lab'ene ved UV som ressurs for innovasjon knyttet til bærekraft
- Vurdere tiltak som knytter sosial innovasjonsprosjekter til bærekraft når relevant
- Foreslå rammeverk for å utvikle og vurdere innovasjon for bærekraft og bærekraftig innovasjon

Organisasjon

Et bredt bærekraftbegrep i vår egen organisasjon

En bærekraftstrategi for et universitetsmiljø kan ikke utelukkende fokusere på bærekraft som temaer innen forskning, undervisning og innovasjon/kunnskap i bruk. For å være troverdige i vårt engasjement må vi også vise at vi evner å omsette vår teoretiske kompetanse i praktiske handlinger i vårt daglige virke.

Som fagmiljø ved et statlig universitet er vi forpliktet til å etterleve de mål, ambisjoner og reguleringer som gjelder for Staten og det offentlige generelt, og for UiO som virksomhet spesielt. Ambisjoner som uttrykkes av Oslo Kommune – herunder ambisjoner for Oslo Science City – er også viktige. Til dels vil vi på en del områder også være låst til de føringene som ligger i disse strukturene – eksempelvis med hensyn til valg av leverandører for varer og tjenester (styres av statlige eller institusjonelle rammeavtaler med flerårige horisonter), måten våre fysiske arealer driftes på (oppvarming, renhold og avfallshåndtering styres av Eiendomsavdelingen) og drift av datalagring.

Like fullt er det mange områder der vi selv velger våre arbeidsformer og rutiner, og der ulike valg vil ha ulike konsekvenser i et bærekraftperspektiv. Eksempler er hvordan vi påvirker og/eller regulerer

- Innkjøp, forbruk og gjenbruk
- Reiser, møter og opphold
- Kommunikasjon, kultur og adferd

Grønt campusliv innebærer mer enn det fysiske miljøet, det betyr også at det legges til rette for bruk av miljøvennlig transport til og fra studiested/jobb, at det er enkelt å gjøre bærekraftig valg når det gjelder kantine- og møtemat og at det oppfordres til gjenbruk og resirkulering.

Arbeidsgruppen bes om å

- Foreslå strategier og tiltak for å utvikle bærekraftige praksiser for faglig reisevirksomhet
- Foreslå strategier og tiltak for å redusere forbruk av alle typer driftsmateriell, og for å fase inn grønne alternativer der dette er mulig
- Identifisere områder der betydelige forbedringer kan oppnås ved at det foreligger enkle beskrivelser av hvordan man kan velge grønne alternativer som enten er rimeligere enn andre, eller som gir minimale merkostnader i tid og penger.
- Følge opp UiOs arbeid med å lage en plan for å redusere de faktiske, fysiske utslippene av CO2.

Vedlegg 2: bærekraft i strategidokumentene UiO 2030 og UV 2030

UiOs Strategi 2030: Kunnskap – ansvar – engasjement: For en bærekraftig verden

<https://www.uio.no/om/strategi/strategi-2030/>

Tap av naturmangfold, helse- og velferdsutfordringer, polarisering, migrasjon og krig er eksempler på områder som vil kreve tverrfaglige og nyskapende løsninger. Som et internasjonalt orientert breddeuniversitet har UiO særlige forutsetninger for å lykkes med å utvikle sterke tverrfaglige og innovative miljøer. Gjennom samarbeid på tvers av faglige, institusjonelle og nasjonale grenser skal vi utvikle kunnskap som bidrar til en bærekraftig verden.

Kunnskap skal brukes til fellesskapets beste, bygge opp under et liberalt demokrati og bidra til en bærekraftig global utvikling. Ved å arbeide for at kunnskap tas i bruk vil UiO stimulere til utvikling av nye ideer, teknologier og tiltak for å forbedre tjenester og løse samfunnsbehov og bidra til grønn omstilling. UiO skal fremme innovasjon og entreprenørskap.

UV strategi 2030: UVs strategi: Kunnskap, deltagelse og ansvar for bærekraftige samfunn

Innledning – utfordringer og muligheter

I dagens samfunn med stor kompleksitet og stadig høyere krav til kompetanse øker læringsutfordringene for elever, studenter, lærere og deltagere i arbeidslivet. Blant annet påvirker digitaliseringen ulike faglige, kognitive, sosiale, kulturelle og emosjonelle forhold i alle menneskers liv. Betingelsene for læring og undervisning endres i utdanning, arbeid og fritid. Dagens samfunn er også preget av usikkerhet om utviklingen mot fremtidens samfunn vil være bærekraftig i bred forstand. Utdanning og kunnskap representerer sentrale ressurser i utviklingen av individets og samfunnets beredskap og endringskapasitet.

...

Grunnleggende og relevant utdanningsforskning er en forutsetning for å kunne møte fremtidens utfordringer knyttet til kunnskap, ansvar og demokrati i bærekraftige samfunn. Nyansert og kritisk forståelse av kunnskap, kunnskapstilegnelse og bruk av kunnskap legger grunnlaget for deltagelse på arenaer i et liberalt demokrati.

Forskning

Fakultetet vil vektlegge forskning på hvordan utdanningsinstitusjonene i større grad kan bidra til elevers og studenters forståelse for betydningen av bærekraftig utvikling, og på hvordan utdanning kan bidra til å øke deres handlingsberedskap i utviklingen av bærekraftige samfunn.

...

Utdanningsystemer reformeres jevnlig. Hvordan kan vi forstå reformer, og hvordan kan skolen og andre utdanningsinstitusjoner styres og ledes i fremtiden? Hvilken betydning har endringer i samfunnet for utdanningens rolle i utviklingen av et bærekraftig og demokratisk samfunn?

Utdanning

UV-fakultetet skal videreføre og styrke sine forskningsbaserte utdanninger, samt sine erfaringsbaserte videreutdanninger. Fakultetets studietilbud skal ivareta samfunnets behov for høyt spesialisert kompetanse i lærerprofesjonen og i utdanningsledelse, i pedagogikk og spesialpedagogikk og i måling av kvalitet i læring og utdanning. Samtidig skal utdanningene svare på nye samfunnsutfordringer ved å utdanne studenter som kan bidra til bærekraftig utvikling og håndtere et økende informasjonsmangfold og en økende digitalisering av utdanningsfeltet. Gjennom innovasjon og økt samvirke med samfunnet omkring skal UV-fakultetet styrke sin satsing på kunnskap i bruk gjennom partnerskap med skoler og andre institusjoner i utdanningssektoren og aktivt bidra til læring gjennom livsløpet.

Vedlegg 3: Et kompetanserammeverk for bærekraft i utdanning

Hva er viktige kompetanser for ESD? Rieckmann (2018) gjorde en sammenstilling av flere kompetanserammeverk som mulig inngang til å tenke kompetanse i og på tvers av emner og programmer:

- Systems thinking competency: the ability to recognize and understand relationships, to analyse complex systems, to perceive the ways in which systems are embedded within different domains and different scales, and to deal with uncertainty;
- Anticipatory competency: the ability to understand and evaluate multiple futures – possible, probable and desirable – and to create one’s own visions for the future, to apply the precautionary principle, to assess the consequences of actions, and to deal with risks and changes;
- Normative competency: the ability to understand and reflect on the norms and values that underlie one’s actions and to negotiate sustainability values, principles, goals and targets, in a context of conflicts of interests and trade-offs, uncertain knowledge and contradictions;
- Strategic competency: the ability to collectively develop and implement innovative actions that further sustainability at the local level and further afield;
- Collaboration competency: the ability to learn from others; understand and respect the needs, perspectives and actions of others (empathy); understand, relate to and be sensitive to others (empathic leadership), deal with conflicts in a group; and facilitate collaborative and participatory problem-solving;
- Critical thinking competency: the ability to question norms, practices and opinions; reflect on own one’s values, perceptions and actions; and take a position in the sustainability discourse;
- Self-awareness competency: the ability to reflect on one’s own role in the local community and (global) society, continually evaluate and further motivate one’s actions, and deal with one’s feelings and desires;
- Integrated problem-solving competency: the overarching ability to apply different problem-solving frameworks to complex sustainability problems and develop viable, inclusive and equitable solution that promote sustainable development – integrating the above-mentioned competencies.